

JOAN F. MIRA

“Ens sentim molt millor menyspreant en els nostres cosins o nebots d’Amèrica del Nord tot allò que pensem que no som: no som ignorants ni barroers, ni materialistes ni amants de la moneda forta, dòlar si pot ser, ni som prepotents ni ens agrada l’acció militar, i en fi, per què continuar”

Sobre els antiamericans

Quan, fa molts anys, jo vaig anar a viure als Estats Units d’Amèrica, hi anava amb tots els judicis previs en contra, com a bon intel·lectual d’esquerra, enemic de l’imperialisme i del capitalisme, encara que, gràcies a Déu, no de la democràcia parlamentària. Hi vaig descobrir coses bones que potser no esperava, que no es veuen ni en les pel·lícules més ensucradament publicitàries del sistema, i també hi vaig descobrir coses dolentes per a les quals no m’havia preparat el prejudici ideològic. D’ençà d’aquells anys, i vista, per comparació, la infame realitat de l’“altre bàndol”, els meus judicis sobre els Estats Units d’Amèrica són més matisats i, si he de posar el pes bo i el dolent en la balança, crec que el plat positiu és molt més consistent. Creure això, tanmateix, m’ha portat més d’un disgust i més d’una mala mirada. Com un dia, quan feia poques setmanes que jo havia tornat d’aquella llarga estada americana, que comentava petites coses bones que hi havia trobat, i Maria Aurèlia Capmany, al bar de l’hotel Reina Victòria de València, em digué que no en volia sentir ni parlar, que ella era visceralment antiamericana. Visceralment, aquesta és la falsa paraula: hem estat ideològicament antiamericans per una qüestió de concepte i de principis, no de vísceres. Però el resultat és el mateix: com si algun budell ens obnubilara l’ús raonable de la vista i del cervell. I així s’explica que, ara fa pocs dies, sopant un servidor en un convit de festa familiar, en una taula ocupada per matrimonis de la més acreditada burgesia, de dreta de tota la vida, expressament conservadors, votants del Partit Popular i admiradors dels seus líders, etcètera, sopant, doncs, en aquella companyia, la companyia unànime-ment afirmava que els sabia molt greu per les víctimes de les Torres Bessones, que sempre és lamentable la mort de tants innocents, que el terrorisme és molt lleig, però que en últim extrem els americans s’ho havien buscat ells mateixos, per ser tan prepotents, tan dominants, tot això.

Exactament el mateix discurs que he sentit o he llegit, dissimulat o directe, a persones ortodoxament d’esquerra, amics, parents, o coneguts comentaristes de premsa, intel·lectuals. La dreta europea, alemanya, francesa o espanyola, és tan antiamericana com l’esquerra. Amb diferents pretextos, però amb les mateixes emocions: no poden suportar la pròpia inferioritat en la història del segle XX. No importa que els americans ens fascinen, o que milions i desenes de milions de persones del món sencer (inclosos els països islàmics: hi ha prop de deu milions de musulmans als EUA, la major part immigrants recents) vulguen emigrar a l’Amèrica del Nord i no a cap altre lloc. No importa que sense els americans Europa occidental hauria estat, o seria encara, part de l’imperi nazi o de l’imperi soviètic. No importa que sense tot allò que ha eixit dels Estats Units —sense cinema, jazz, novel·la, arquitectura, fabricació en cadena, boma atòmica, televisió, ordinadors, coca-cola, blue jeans i el falsament odiat i profundament desitjat *american way of life*— el segle XX no hauria estat segle XX sinó un altre segle XIX. No importa. Els europeus, gent amb solatge històric, refinats, sofisticats, intel·ligents, espirituals, idealistes, pulcres, ben educats, perfumats, amants de la bona lectura i de la música, ens sentim molt millor menyspreant en els nostres cosins o nebots d’Amèrica del Nord tot allò que pensem que no som: no som ignorants ni barroers, ni materialistes ni amants de la moneda forta, dòlar si pot ser, ni som prepotents ni ens agrada l’acció militar, i en fi, per què continuar. “Matar americans i aliats seus, civils o militars, és un deure per tot musulmà”, diu la cèlebre *fatwa* del 1998. Alegrar-se per la desgràcia dels americans, somriure quan són atacats, pensar que ho mereixen, sembla el deure de tot bon burgès europeu i de tot progressista. Imbecils.